

Sundhed i Danmark præget af sociale forskelle og social arv

Den sociale arv og de sociale forskelle i sundhed er mindre i Polen, Slovakiet og Bulgarien end i Danmark. Det viser en ny analyse fra ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed.

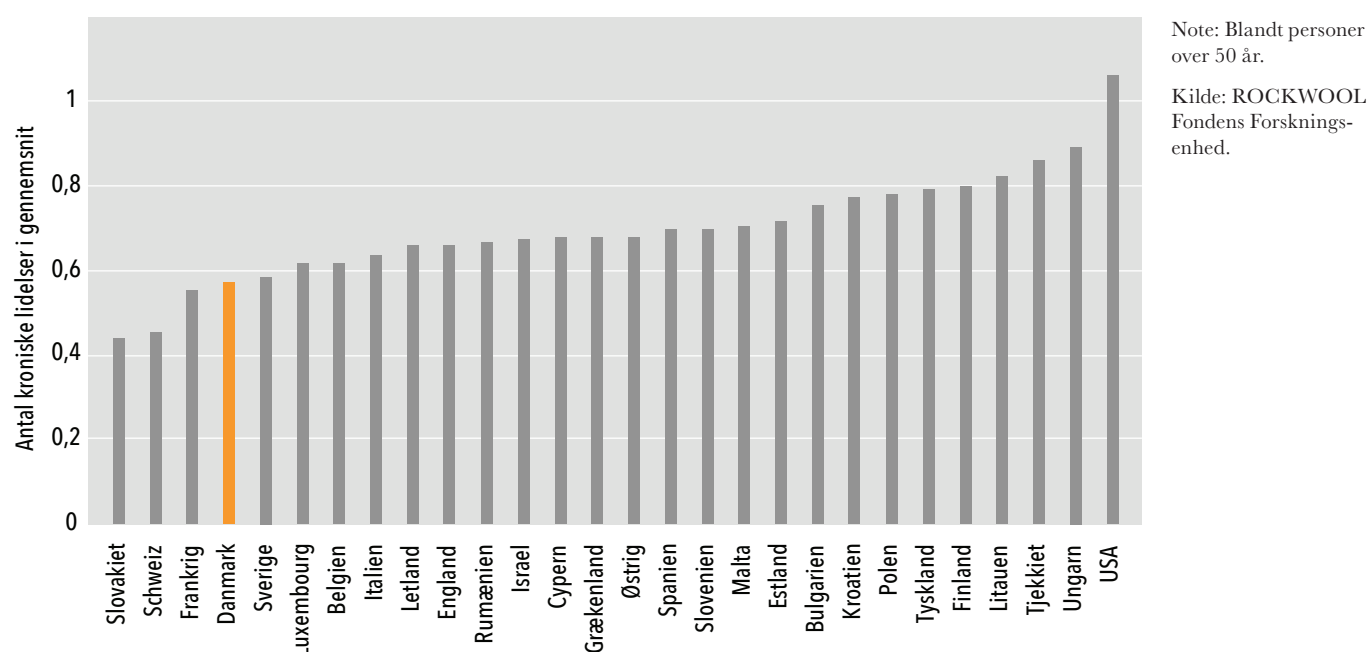
Selvom danskerne sammenlignet med andre lande er et sundt folkefærd, har Danmark alligevel et højt niveau af både sociale forskelle og social arv, når det kommer til sundhed. Det viser en ny analyse fra ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed, som er baseret på data fra over 100.000 personer i Europa og USA. De sociale forskelle og den sociale arv i sundhed er højere i Danmark end i for eksempel Polen, Slovakiet og Bulgarien, men er lavere end i Sverige, England og USA.

Analysen bruger data fra internationalt sammenlignelige spørgeskemaundersøgelser, som måler sundhed og socioøkonomiske forhold blandt et repræsentativt udvalg af personer over 50 år.

Sundhed er målt som antallet af kroniske lidelser (KOL, diabetes, kræft, højt blodtryk og følgerne af slagtilfælde), som en person er blevet diagnosticeret med af en læge.

I Danmark har personer over 50 år i gennemsnit 0,57 af disse lidelser (se figur 1) og er dermed blandt de fire lande med færrest kroniske lidelser. Når det gælder sociale forskelle og social arv i sundhed, viser analysen dog, at Danmark generelt ligger på et højere niveau end de fleste lande i undersøgelsen (se figur 2 og 3).

Figur 1. Kroniske lidelser på tværs af lande. Blandt personer over 50 år

Sammenhæng mellem uddannelsesniveaue og sundhed

Danmark er blandt 11 lande med relativt store sociale forskelle i sundhed, viser undersøgelsen af 28 lande.

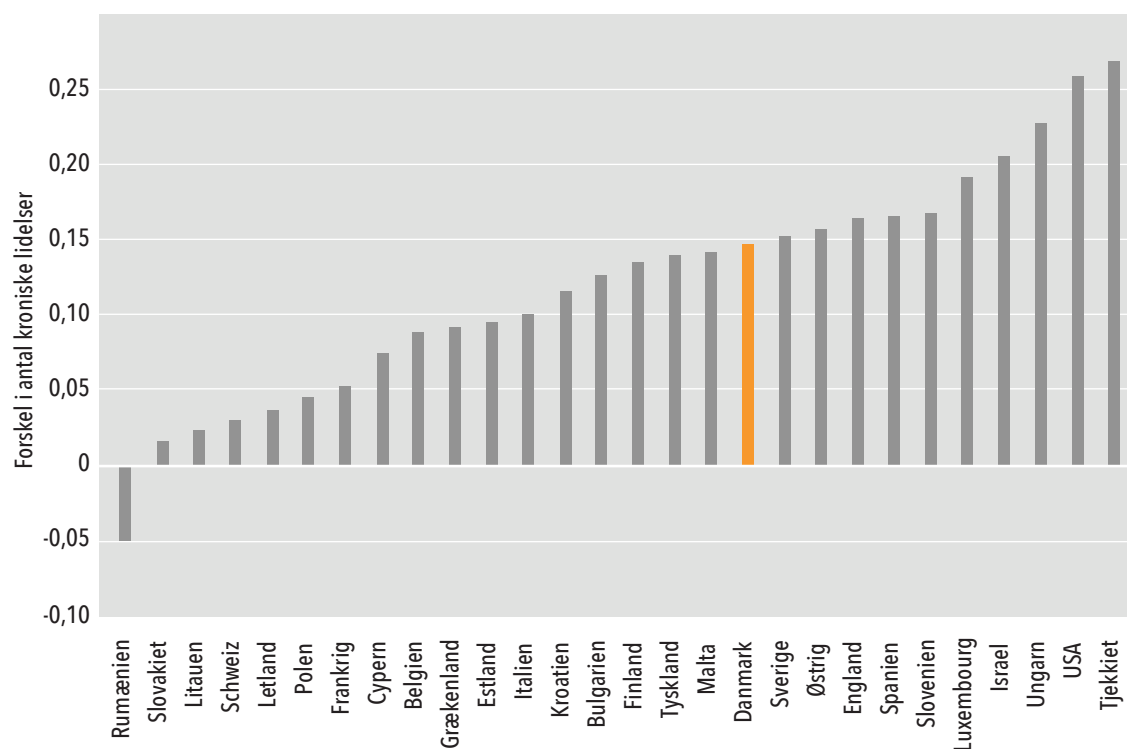
Uddannelse er en medbestemmende faktor for personers sundhed. Det viser analysen af data fra 100.000 personer, som ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed har foretaget. De sociale forskelle i sundhed er i denne undersøgelse målt som forskellen i antal kroniske lidelser mellem personer med eller uden videregående uddannelse.

Som det fremgår af figur 2, er denne forskel 0,15 i Danmark. Det betyder, at blandt 10 personer over 50 år uden videregående uddannelse vil der være 1,5 flere kroniske lidelser end blandt 10 personer over 50 år med videregående uddannelse.

Det tyder altså på, at en persons uddannelse er en medbestemmende faktor for hans eller hendes sundhed. Denne sammenhæng kan eksempelvis skyldes forskelle i arbejdsforhold eller livsstil for personer med forskellige uddannelsesniveauer, såsom kostvaner, rygning, alkohol og motion. I denne analyse er disse mulige sammenhænge dog ikke blevet undersøgt.

I lyset af de relativt store sociale forskelle i Danmark er det vigtigt at huske, at danskernes overordnede sundhed ligger i den høje ende. Når vi i Danmark ser store sociale forskelle, kan det derfor skyldes, at danske højtuddannede er endnu sundere end højtuddannede i andre lande.

Figur 2. Sociale forskelle i sundhed

Note: Målt som forskel i kroniske lidelser mellem uddannelsesgrupper blandt personer over 50 år.

Kilde: ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed.

Dårlig sundhed nedarves over generationer

Danmark er blandt ti lande med et højt niveau af social arv i sundhed. De øvrige 18 lande i undersøgelsen har et lavere niveau.

Der er social arv i sundhed, også i Danmark. Det viser analysen fra ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed.

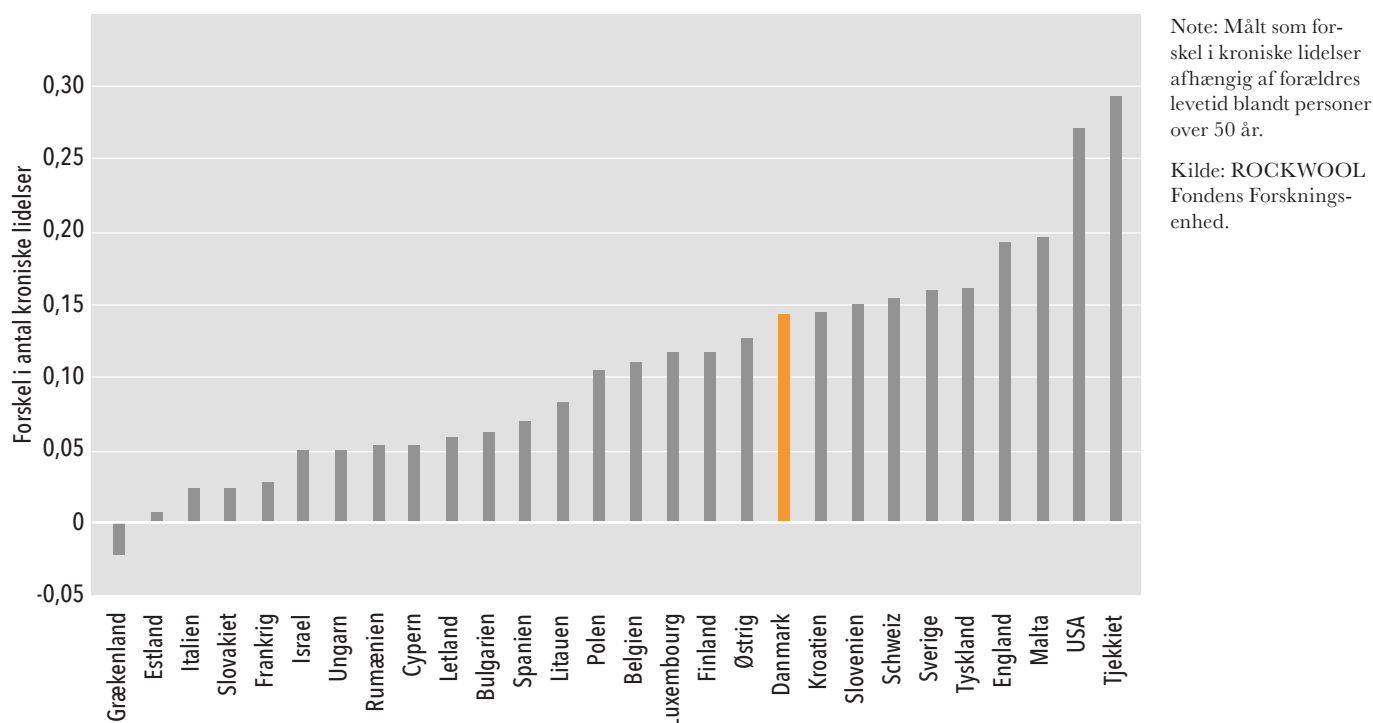
Social arv i sundhed er i denne analyse defineret som sammenhængen i helbred mellem forældre og deres børn. Som mål for forældrenes helbred anvendes deres levetid, nærmere bestemt om begge forældrene døde, inden de blev 75 år.

Analysen viser, at personer, hvis forældre havde kort levetid, og dermed formodentlig dårligt helbred, har flere kroniske lidelser end dem, hvis forældre havde længere levetid.

I Danmark er forskellen mellem de to grupper 0,14 kroniske lidelser. Det betyder, at blandt 10 personer med forældre med kort levetid vil der være 1,4 flere kroniske lidelser end blandt 10 personer med forældre med lang levetid. Danmark er dermed blandt de ti lande med de højeste niveauer af social arv i sundhed.

Denne position for Danmark kan muligvis tilskrives danskernes nedarvede gode eller dårlige vaner i forhold til sundhed, eller at børn ofte ender i samme type beskæftigelse som deres forældre, men forskellen afspejler sandsynligvis også nedarvet genetik. I denne analyse er disse mulige sammenhænge dog ikke blevet undersøgt.

Figur 3. Social arv i sundhed

Hvorfor er der relativt store sociale forskelle og meget social arv i sundhed i Danmark?

Det kan virke overraskende, at velstående lande som Danmark og Sverige har et relativt højt niveau af sociale forskelle og social arv i sundhed, særligt med tanke på de to landes generelt høje niveau af sundhed og fokus på lige adgang til sundhedsydelse. Det er imidlertid tendensen i analysen, at de lande, som har mest ulighed og social arv i sundhed, også er kendetegnet ved at være rige lande, hvor folk lever længe og lever relativt sundt (målt ved hhv. BNP per indbygger, dødelighed og andelen af rygere).

Analysen dækker ikke de konkrete årsagssammenhænge, men forskerne fra ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed peger på, at danskeres livsstil og nedarvede gener muligvis spiller en stor rolle. Det kan skyldes, at Danmark i nyere tid generelt ikke har været præget af store fælles trusler mod befolkningens sundhed, og derved kommer individuelle faktorer såsom uddannelse og forældres helbred til at spille en større rolle for danskernes egen sundhed, hvilket øger de sociale forskelle.

Undersøgelsens publicering

Anders Hjorth-Trolle, Joseph Molitoris & Mads Lybech Christensen. 2020.

Health Inequality and the Intergenerational Transmissions of Health: Descriptive Evidence from the U.S. and Europe.

Study paper 154, ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed

Nyt fra ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed. (ISSN 1396-1217) udgives for at informere offentligheden om resultaterne af den løbende forskning i enheden.

Nyhedsbrevet er ikke ophavsretligt beskyttet og må frit citeres eller kopieres med fornøden kildeangivelse.

Du kan se andre udgivelser fra forskningsenheden på: www.rockwoolfonden.dk/forside/forskning